GRECY

ROBERT MACIĄG
KTOMIESZKA**W**POLSCE**.PL**

Kim są Grecy?

Grecy to naród wywodzący się z południowej Europy, z Półwyspu Bałkańskiego i setek wysp rozsianych po Morzu Egejskim i Jońskim. Ich język – grecki – ma własny alfabet, jeden z najstarszych używanych do dziś. Dla wielu młodych Greków w Polsce to język dziadków, słyszany głównie w rozmowach przy stole czy podczas świątecznych mszy. Starsze pokolenia potrafią nim opowiadać historie sprzed lat, pełne greckich przysłów i humoru.
Większość Greków to wierni Kościoła prawosławnego obrządku greckiego, z charakterystycznymi ikonami i bogatą liturgią. W Polsce nie brak jednak także katolików greckiego pochodzenia – często owoc mieszanych małżeństw.

Grecy według polskiego prawa

Wh Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym Grecy nie są uznaną mniejszością narodową.

Skąd wzięli się w Polsce?

Choć pojedynczy Grecy pojawiali się w Polsce już wcześniej – głównie jako kupcy, marynarze czy studenci – historia większej wspólnoty zaczyna się dopiero po II wojnie światowej.
W latach 1946–1949 w Grecji toczyła się krwawa wojna domowa. Po jednej stronie stanął rząd wspierany przez państwa zachodnie, po drugiej – komuniści wspierani przez ZSRR. Gdy partyzanci przegrali, ich zwolennicy musieli uciekać. Polska Ludowa, jako kraj sojuszniczy ZSRR, przyjęła, w tajemnicy, około 14 tysięcy uchodźców w tym tysiące dzieci, które trafiły do tzw. „Dziecięcych Miast" w Policach i Zgorzelcu. Grecy w Polsce dostawali opustoszałe domy po Niemcach na tzw. Ziemiach Odzyskanych. Osiedlali się w Zgorzelcu, Wrocławiu, Bielawie, na Pomorzu Zachodnim i w kilku mniejszych miejscowościach. Niektórzy z biegiem lat przenieśli się do większych miast – Warszawy, Krakowa czy Gdańska.

Pierwsze lata na nowej ziemi

Życie w nowej ojczyźnie nie było łatwe. Zimny klimat, inna kuchnia, język, którego trzeba się było szybko nauczyć. Ale Grecy, jak to mają w zwyczaju, trzymali się razem. Organizowali szkoły, w których uczono greki i historii Hellady, zakładali chóry, zespoły taneczne i drużyny piłkarskie.

robb MACIĄG ETNO WARSZTATY
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ZREALIZOWANO W RAMACH STYPENDIUM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

W Zgorzelcu powstał Dom Grecki – miejsce, gdzie można było posłuchać muzyki buzuki, obejrzeć teatr amatorski czy zjeść moussakę.
Święta były okazją do pokazania sąsiadom kawałka swojej kultury.
Podczas Wielkanocy przed domami płonęły ogniska, a na stołach stał pieczony baranek, chleb tsoureki i czerwone jajka. W sierpniu, w święto Matki Bożej, spotykano się na całonocnych zabawach – z tańcem, śpiewem i winem.

Powroty i pozostanie

W latach 60. grecki rząd ogłosił amnestię. Część uchodźców wróciła do ojczyzny, nni wyjechali do Niemiec, Kanady czy Australii. W Polsce pozostało kilka tysięcy osób – ci, którzy tu ułożyli sobie życie, założyli rodziny, znaleźli pracę i czuli się już związani z nowym krajem.
Według Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 3600 osób zadeklarowało narodowość grecką, z czego 1083 jako pierwszą (w tym 657 jako jedyną)
Choć jest to mała społeczność, wciąż pielęgnuje swoje tradycje.

Kultura – od morza do gór

Grecka kultura w Polsce to mieszanka tradycji przywiezionej z ojczyzny z polskimi wpływami.
Najbardziej widoczne elementy to:
Muzyka – od melancholijnych ballad po radosne rytmy sirtaki.
Taniec – w kręgu, z rękami na ramionach, powoli przyspieszający.
Święta – bogata symbolika Wielkanocy i radosne imieniny, ważniejsze niż urodziny.
Gościnność – zasada, że gość jest jak członek rodziny.

Gdzie mieszkają dziś?

Największe skupisko Greków znajduje się w Zgorzelcu, gdzie od lat organizowany jest Festiwal Kultury Greckiej – pełen koncertów, pokazów tańców i degustacji.
Inne ośrodki to Wrocław, Warszawa, Bielawa, Szczecin i Gdańsk.
W wielu miastach działają greckie stowarzyszenia, a także szkoły języka greckiego.

POLSKA RÓŻNYCH KULTUR

Smaki Grecji w Polsce

Grecka kuchnia w Polsce stała się ambasadorką śródziemnomorskich smaków.
Warto spróbować:
Moussaki – zapiekanki z bakłażana, ziemniaków i mięsa.
Souvlaki – szaszłyków z marynowanego mięsa.
Tzatziki – sosu jogurtowego z ogórkiem, czosnkiem i koperkiem.
Choriatiki – sałatki greckiej z pomidorami, ogórkiem, oliwkami i fetą.
Baklavy – słodkiego ciasta z orzechami i miodem.

W greckich domach w Polsce oliwa z oliwek i oregano są tak samo obowiązkowe jak chleb i sól w polskich.

Znani Polacy greckiego pochodzenia

Eleni Tzoka (Eleni) – piosenkarka
Apostolis Anthimos – muzyk
Kostek Joriadis – muzyk
Milo Kurtis – muzyk
Maja Sikorowska – piosenkarka

Greckie wpływy w Polsce

Najsilniejszym śladem jest kuchnia. Oliwa (którą mało kto używał przed przybyciem Greków do Polski), pita czy tzatziki są dziś w menu wielu polskich restauracji. Festiwale greckie przyciągają tysiące ludzi, a muzyka i taniec stały się stałym punktem letnich imprez.

Jak poznać grecką kulturę w Polsce?

Pojechać do Zgorzelca na Festiwal Kultury Greckiej.
Wziąć udział w warsztatach tańca sirtaki.
Zjeść PRAWDZIWĄ sałatkę grecką - taką bez kapusty pekińskiej itp.

POLSKA RÓŻNYCH KULTUR

ktomieszkawpolsce.pl/grecy